

به نام خدا

ساده آموز زبان فارسی

(جلد اول)

مولفان :

فریبا باباجانی

فاطمه حسینی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۵)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

Chaponashr.ir

chaponashr.ir

iran-journals.com

سرشناسه : باباجانی ، فریبا ، ۱۳۵۲
عنوان و نام پدیدآورگان: ساده آموز زبان فارسی / مولفان: فریبا باباجانی ، فاطمه حسینی
مشخصات نشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۵.
مشخصات ظاهری: ۶۹ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۵۷۳-۹
شناسه افزوده : حسینی ، فاطمه ، ۱۳۷۹
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : ساده آموز زبان فارسی
رده بندی کنگره : TP ۹۸۳
رده بندی دیویی : ۶۶۸/۵۵
شماره کتابشناسی ملی : ۵۲۳۹۸۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا

نام کتاب : ساده آموز زبان فارسی
مولفان : فریبا باباجانی - فاطمه حسینی
ناشر : انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: الهام غفاری
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۵
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۲۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان :
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۵۷۳-۹
تلفن مرکز پخش : ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست

۷.....	درس اول.....
۷.....	اسم ۱.....
۹.....	درس دوم.....
۹.....	اسم (۲).....
۱۵.....	درس سوم.....
۱۵.....	اسم جمع.....
۱۹.....	درس چهارم.....
۱۹.....	اسم عام.....
۲۰.....	درس پنجم.....
۲۰.....	اسم ساده و اسم غیرساده.....
۲۲.....	درس ششم.....
۲۲.....	اسم خاص.....
۲۵.....	درس هفتم.....
۲۵.....	ان (الف نون-نشانه ی جمع).....
۲۷.....	درس هشتم.....
۲۷.....	فعل (۱).....
۳۲.....	درس نهم.....
۳۲.....	فعل (۲).....
۳۴.....	درس دهم.....
۳۴.....	نهاد(فاعل).....
۳۶.....	درس یازدهم.....

۳۶.....	نهاد (مسندالیه).....
۳۹.....	درس دوازدهم.....
۳۹.....	مفعول (متعدی-لازم).....
۴۳.....	درس سیزدهم.....
۴۳.....	صفت (۱).....
۴۶.....	درس چهاردهم.....
۴۶.....	صفت (۲).....
۴۸.....	درس پانزدهم.....
۴۸.....	صفت ۳ (ترکیب وصفی).....
۵۰.....	درس شانزدهم.....
۵۰.....	ضمیر (۱).....
۵۲.....	درس هفدهم.....
۵۲.....	ضمیر (۲).....
۵۴.....	درس هجدهم.....
۵۴.....	نهاد و گزاره.....
۵۶.....	درس نوزدهم.....
۵۶.....	مضاف و مضاف الیه.....
۵۹.....	درس بیستم.....
۵۹.....	جمله های اسنادی.....
۶۲.....	درس بیست و یکم.....
۶۲.....	حروف اضافه.....
۶۳.....	درس بیست و دوم.....

تشبیه (۱).....۶۳

درس بیست و سوم.....۶۷

تشبیه (۲).....۶۷

درس بیست و چهارم.....۶۹

نظرات ارزشمند شما.....۶۹

درس اول

اسم ۱

فرزند عزیزم! اسم من فریبا است.

شما هم اسم زیبای خودت را در جای خالی بنویس.

اسم من است.

به به! می دانستم که اسمت خیلی زیباست.

آیا وقتی میخواهند تو را صدا بزنند، به این اسم صدا می زنند؟

پس هر شخص، هر حیوان، گیاه و چیزی یک اسم دارد!

بنابراین، اسم کلمه ای است که برای نامیدن افراد، حیوانات، گیاهان و اشیاء به کار برده می شود.

در این جا اسم چند نفر از خانواده و دوستانت را بنویس.

.....
در جای خالی کلمات مناسب بنویسید.

اسم کشور زیبای من است.

اسم شهر زیبای من است.

..... اسم یک کوه در کشور من است.

دوست داری من هم چند اسم، نام ببرم؟

(۱) اسم مخصوص انسان ها: نگار - نیلا - شیما - دینا - یوسف

(۲) اسم مخصوص حیوان ها: رخس (نام اسب رستم)

(۳) اسم مخصوص مکان های جغرافیایی: آسیا - ایران - کرمانشاه - بلوچستان

۴) اسم مخصوص اجسام و اشیائی که فقط یک عدد از آنها وجود دارد مثل: "قرآن"، "کوه نور" (نام یک الماس گران بها)،

"دریای نور" (نام یک الماس گران بها)

"برج ایفل" "غار حرا" "بندر عباس"

"پل ورسک" "کوه بیستون" "غار کندوان"

"اسب شب‌دیز" "افراسیاب" به این مثال‌هایی که در مثال چهارم دیدید، اسم‌های خاص می‌گوییم؛ چون فقط به یک فرد یا یک شیء اشاره دارد و در جهان فقط یک عدد وجود داشته است و به یک گروه و دسته مربوط نمی‌شود.

البته اگر از روی کتاب قرآن صدها هزار چاپ شده است نمی‌شود او را جز اسم خاص ندانیم؛ منظور این است که اسم کتاب آسمانی مسلمانان قرآن است.

نکته ی مهم: اسم‌های خاص جمع بسته نمیشوند؛ مگر اینکه منظور نویسنده یا گوینده (مانند و مثل) باشد.

با یک مثال بیشتر توضیح می‌دهم.

مثلاً ما فقط یک شاعر به اسم "مولوی" داریم.

اگر در جمله بگوییم "مولوی‌ها" منظور شاعرانی مثل مولوی است. "سعدی‌ها" منظور شاعرانی مثل سعدی است. "حافظ‌ها" منظور شاعرانی مثل حافظ است. "رستم‌ها" منظور پهلوانانی مثل رستم است. حالا به عنوان تمرین چند اسم خاص بنویسید.

.....

کدام یک از اسم های زیر اسم خاص نیستند
خلیج فارس(.....) موبایل(.....)

درس دوم

اسم (۲)

فرزندان من ! در عکس های زیر، کدام یک از پرنده ها ،تنها است و کدام یک جمع هستند؟ در نقطه چین زیر آنها بنویس. (تنها، جمع)

.....
بچه های عزیزم به اسم هایی که تنها هستند؛ می توانیم (مفرد) بگوییم.
از این به بعد شما میتوانید به جای کلمه ی (تنها) بنویسید ،(مفرد) و هر وقت بیشتر از (یک دانه) باشد، به او (جمع) می گوییم.

به (یک گل) می گوییم: گل
و به دو عدد گل می گوییم: گل ها
و از دو عدد بیشتر باشد باز هم می گوییم: گل ها

تمرین

جمع این ها را در مقابل شان بنویسید:

ماهی

میز

وقتی می خواهیم یک اسم (مفرد) را در زبان فارسی به (جمع) تبدیل کنیم، از علامت های (ها

— ان — ات) استفاده می کنیم.

حالا برایم جمع این کلمه ها را بنویس.

روز	قلم	رودخانه	دفتر	مدرسه	کوه
روزها					

نکته ۱: تمام اسم های (مفرد) با (ها) جمع بسته می شوند.

کتاب ← کتاب ها دست ← دست ها

نکته ۲: فقط بعضی از اسم های (مفرد) با (ان) جمع بسته می شوند.

کتاب / کتابان (اشتباه است) دست / دستان (صحیح است)

توجه: توضیحات در جلد دوم کتاب آمده است.

پس همه ی اسم ها، با (ها) می توانند جمع بسته شوند.

حالا در جای خالی، مانند مثال، کلمات مناسب قرار دهید.

ما به یک درخت، می گوییم: درخت

به دو یا بیشتر از دو درخت، می گوییم: درخت ها

به یک ماهی، می گوییم:

به بیشتر از یک ماهی، می گوییم: به یک جوجه، می گوییم:

..... به بیشتر از یک جوجه، می گوییم:

..... به یک معلم، می گوییم: به

..... بیشتر از یک معلم، می گوییم:

..... به بیشتر از یک کتاب، می گوییم:

..... به یک کتاب، می گوییم:

حالا که فهمیدیم (ها) یکی از نشانه های جمع است. و می تواند همه ی کلمه های مفرد را جمع ببندد؛ یکی دیگر از نشانه های جمع را که (ان) می باشد را در مثال به شما نشان خواهیم داد: به مثال های زیر دقت کنید:

دست + ان: دستان

دست + ها: دست ها

شاخه + ها: شاخه ها

× مو + ان : موان

گیاه + ان : گیاهان

گیاه + ها: گیاه ها

× جوجه + ان : جوجه ان

جوجه + ها : جوجه ها

آیا (شاخه ان) می تواند جمع شاخه باشد؟ مو + ها: موها

مو+ان: موان (آیا موان می تواند جمع مو) باشد؟

از این جا نتیجه می گیریم که فقط بعضی از کلمات می توانند با (ان) جمع بسته شوند.

کدام یک از جمعهای زیر صحیح است علامت بزنید.

گلها) (گلان) (دستان) (میلان) (

جدول زیر را تکمیل کنید.

هر کدام از جاهای خالی که انجام نمی شود، با علامت ضربدر بزنید:

مفرد	جمع با (ها)	جمع با (ان)
دست		
کتاب		
اسب		
پتو		
چشم		
پا		
دامن		

نکته: در بعضی کلمه ها، مانند مثال های زیر (ان) جزء اصلی کلمه هستند و نشانه ی جمع ندارند، مانند: کلمه (سران) یعنی تعدادی از افراد بزرگ و صاحب مقام پس (ان) نشانه جمع نیست.

کوهان - یعنی برآمدگی پشت شتر و جمع کلمه ی (کوه) نیست. زیر کلمه های که جمع هستند خط بکشید .

شتران / ایران / گناهان / سمنان / شبان / چوپان / بدان / خوبان / طفلان / فرزندان / پیران / سواران / لقمان / نیکان

در این جا از شما می خواهیم، سه کلمه برای (ان) در جاهای خالی بنویسید؛ که (ان) مربوط به خود کلمه است و نشانه ی جمع نیست، مانند : **کوهان**

.....

 فرزندان گلم! اینجا می خواهیم موضوع زیبایی راجع به (ان) توضیح دهم.

احتمالاً برایتان پیش آمده است که معلم هیچ وقت دو تا دانش آموز شلوغ را کنار هم قرار نمی دهد و میان آنها یک دانش آموز آرام و ساکت قرار می دهد.

در مورد استفاده از (ان) هم بعضی وقت ها، همین ماجرا اتفاق می افتد.

اگر اسمی که قبل از (ان) بیاید و آخر آن به یکی از حروف صدادار (ا- ی - و) ختم شود؛ معمولاً همین اتفاق پیش می آید و باید یک حرف ساکت به شکل (ی) قبل از (ان) قرار دهیم تا بین آن دو حرف صدادار میانجی شود. به این (ی) می گویند (ی میانجی)

مثال: دانا + ان / پیشوا + ان

دانا + ی + ان: دانایان / پیشوا + ی + ان: پیشوایان

نکته: بعضی از اسم ها که آخرشان به (ه) بیان حرکت ختم می شود، اگر بخواهیم آنها را با (ان) جمع کنیم، (ه) را حذف می کنیم و به جای آن (گ) قرار می دهیم.

مثال: بنده + ان: بندگان مورچه + ان: مورچگان شیفته + ان: شیفتگان

عزیزان به این مثال دقت کنید. کلاه

حالا بیاییم کلاه را با (ان) جمع کنیم. در این جا (ه) صدادار نیست و ملفوظ است، یعنی مصوت نیست و (ح) تلفظ می شود.

کلاه + ان

کلاه + گ + ان ← کلاگان

و این کلمه کاملاً اشتباه است.

پس فقط، در بعضی مواقع که (ه) نشان دهنده ی (ها) ی غیرملفوظ باشد، در موقع جمع شدن با (ان) می توانند (ه) را به (گ) تبدیل کنند؛ مثل: مورچگان

عزیزان من! در این جا چند تمرین نوشته ام که می دانم به خوبی آن ها را انجام می دهید.

۱- در جاهای خالی پنج کلمه بنویس که با (ها) جمع بسته شده باشند.

/ /

/ /

.....

۲- در جاهای خالی زیر پنج کلمه بنویس که با (ان) جمع بسته شده اند.

.....

.....

.....

.....

۳- در جدول زیر مانند مثال بنویس و آنها را یک بار با (ها) و یک بار با (ان) جمع کنی.

مفرد	جمع با (ها)	جمع با (ان)
شیر	شیرها	شیران
.....		
.....		
.....		
.....		

نکته: دوستان گلم، بهتر است که در

موقع جمع کردن کلمه ها با (ها)،

(کلمه) و (ها) را جدا از هم بنویسیم؛

مانند:

گل ← گل ها

دست ← دست ها

درس سوم

اسم جمع

همانطور که در درس قبل دیدیم؛ اسم های مفرد هیچ علامتی ندارند و به یک فرد یا شیء یا معنی دلالت دارند. مانند: دختر - میز - خوب

اسم های مفرد با علامت های (ها، ان) جمع بسته می شوند.

دختر ها - میزها - خوب ها

حالا میخواهم بحث بسیار شیرین و مهمی را با شما فرزندان عزیزم در میان گذارم. به این کلمه ها دقت کنید:

گله - رمه - طایفه - گروه - دسته - لشگر - ملت - خانواده - جامعه - قوم

در کلمه های بالا، کدام یک نشانه جمع دارند؟ (دور آن ها را خط بکشید)

بله درست متوجه شدید! این ها به شکل مفرد هستند؛ اما معنی جمع را دارند و جمع بودن تعدادی را نشان می دهند. هیچ علامت جمع (ها، ان) ندارند. به این اسم ها، اسم جمع می گویند.